13625
1985
2012
1963
2036

A BUDAPESTI VIII. KERÜLETI KÖZSÉGI FŐREÁLISKOLA

ÉRTESÍTŐJE.

1918/1919. ÉS 1919/1920.

KÖZZÉTETTE
DR. HORVÁTH CYRILL
IGAZGATÓ.

VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM KÖNYVTÁR BUDAPEST

BUDAPEST. 1920.

B373/I
13625

I.

Az iskola multja.

Pest sz. kir. város törvényhatósága 1870. okt. 12-én elhatározta, hogy a Józsefvárosban alreáliskolát alapít. Az új iskola még 1871-ben megnyílt mint „Pest Józsefvárosi alreáltanoda", de már az 1874/75. iskolai év elején négyosztályossá lett és főreáliskolai rangra emelkedett.

Az intézet kezdetben a József-városi Bodzafa- (ma Röck Szilárd) utcában levő Simkovits-féle bérházban, a későbbi Rákosi-ház helyén volt elhelyezve; mint főreáliskola azonban már mai, saját épületében kezdte meg munkáját.

Az igazgatói tisztet eleddig mindössze hárman viselték: Felsmann József, 1871-től 1903-ig, Berkes Imre, 1903-tól 1911-ig, Horváth Cyrill, 1911-től. Rajtuk kívül mint rendes tárgyak tanárai működtek: Sacher Gusztáv, Lengyel Géza, Orbán Antal, Sajóhegyi Frigyes, Bene Alfréd, Jablonszky János, Vidéky János, dr. Erődy (Harrach) Béla, Tankó János, Wittinghoff Gy., Behyna Ágoston, Pugin Leó, Kovaliczky Kornél, Simonyi (Steiner) Zsigmond, Vasvári Benő, Maurer János, Turcsányi János, Eberling József, Tölgyi Gyula, Németh József, Bánóczi József, Sebestyén Gyula, Pósa Lajos, Lojka Hugó, Szikla Gábor, Kaszap Antal, Péterfi Jenő, Teschler György, K. Jónás Ödön, Sonnenschein G., Ring Ármin, Hoitsy Pál, Tóbel Ágost, Gribovszky Jenő, Asbóth Oszkár, Mendlik Alajos, Zsák R. József, Bayer József, Lechner Gyula, Gerhadt Alajos, Feszl László, Schneider János, Szathmáry György Beksics Ignác, Mike Imre, Kis E. János, Patthy Károly, Könnye Nándor, Hornischek Henrik, Farkas Gyula, Csízik Gyula, Chovancsák István, Szenessy Mihály Tergina Gyula, Böhm János, Vermes (Wutz) Albert, Leimeter Sebestyén, Innocent Ferenc, Tellér Gyula, Kőrösy Henrik, Vaszkó György, Somogyi Ignác, Nuricsán Antal, Toborffy Béla, Schmidt Antal, Zsinger Árpád, Weninger László, Palágyi Menyhért, Lehner Vilmos, Kleiszner Rezső, Kopp Lajos, Muraközy Károly, Novák Sándor, Lukáts László, Baróti Lajos, Mihály József, Hofrichter József, Bellaagh László, Balásy Dénes, Ágh Géza, Szilády Zoltán, Soós Lajos, Lukács Ödön, Szerényi Géza, Ujhelyi Sándor, Kubacska András, Borosnyay Károly, Gerő János, Rapcsányi István, Somogyi István, Timár Izidor, Wolf Ágoston, Schäfer Illés, Tattay Ferenc, Szabó Viktor, Birkás Géza, Glatz Károly, Priváry József, Bognár János, Nyilasi Lajos, Toborffy Zoltán, Déri Zsigmond, Gragger Róbert, Koren Dénes, Sebeszta Ottó, Dinics Ödön, Holics Ödön, Kräuter Ferenc, Lenkei Lehel, Tárkányi Jenő, Záborszky Sándor,

Palásti Gyula, Radványi Ferenc, Thienemann Tivadar, Bély Mihály, Garzó Bertalan, Bajor Károly, Cseh Lajos, Glück Károly, Pédery Gyula, Péntek Ferenc, Makray Pál, Tari Imre, Czeizler Rikárd, Vörös Lajos. R. kath. hitoktatók voltak: Kanovich Béla, Nemes Antal, Való János, Veszely Lajos, Krizsán Mihály, Ott Ádám, Lehmann Ágoston, Glatz József, Zubriczky Aladár, Gerely József, Trikál József, Töttössy Miklós, Horváth Dezső; izr. hitoktatók: Bak Izrael, Kohn Sámuel, Kayserling Mór, Schön Dávid, Stern Ábrahám, Weiszburg Gyula, Krausz Sámuel, Rappaport Béla, Scheiber Lajos, Leipniker Márk, Schön Izrael, Havas Manó. Rendkívüli tárgyakat tanítottak: Langer János, Bockelberg Ernő, Keresztessy Sándor, Balogh Andor, Ransbourg Zsigmond, Ságh József, Nagy Sándor, Káló Gyula, Markovits Iván, Lánczy Jenő, Kozáry József, Maczák Manó, Gerlóczy Zsigmond, Láng Menyhért, Kuzsinszky Bálint, Juba Adolf, Schnabel Róbert, Viczenik Antal, Fabró Henrik, Sellei Gyula, Meiszner Imre, Bódogh János, Kontor Elek, Máthé István, Finály Gábor, Pruzsinszky Pál, Hegedüs Ernő, Erődi Ernő, Fillinger Ferenc, Kovács Alajos, Kovács István, Osváth Jenő, Szőcs Elek.

Az említettek közül tudományos, irodalmi, művészeti vagy pedagógiai munkásságukkal kitűnő érdemeket szereztek: Erődi (Harrach) Béla, tanker. főig., a M. Tud. Akadémia tagja, földrajzi író, a török és perzsa költészet ismertetője és tolmácsa; Simonyi (Steiner) Zsigmond, a nyelvtudós, egyet. tanár és a M. T. Akad. tagja; Pósa Lajos, a költő; Péterfi Jenő, a tüneményes tehetségű eszthétikai író; Bayer József, a magyar színészet és drámairás történetének buvára, az Akad. tagja; Bánóczi József, akadémikus, filozófiai és irodalomtörténeti író; Jónás Ödön, műegyetemi tanár; Szathmáry György, min. tanácsos, a M. T. Akad. tagja, közgazdasági és tanügyi író és fordító; Patthy Károly, finom tollal megírt műfordításaival; Lechner Gyula, képfaragó és festőművész, Madách német fordítója; Innocent Ferenc, festőművész; Kopp Lajos, a IV. ker, községi főreáliskola igazgatója; Baróti Lajos történetíró; Gragger Róbert, irodalomtörténeti író, egyetemi tanár Berlinben; Thienemann Tivadar, a pozsonyi egyetem tanára; Nemes Antal, c. püspök, egyháztört. író; Zubriczky Aladár és Trikál József egyet. tanárok, a theol. tudományok művelői; Kohn Sámuel és Kayserling Mór, zsidó theologusok és a zsidó történelem buvárai; Markovits Iván, a magyar gyorsírás mestere; Gerlóczy Zsigmond, orvos és egyet. tanár; Kuzsinszky Bálint, egyet. magántanár, történet- és régiségtudós, a M. T. Akad. tagja; Juba Adolf, egyet. magántanár, orvostud. író; Schnabel Róbert, a szegedi tanker. főigazgatója; Bódogh János és Nagy Sándor, a stenographiai irodalom művelői; Finály Gábor, budapesti VI. ker. áll. főgimn. igazgató. . . .

Az intézet volt növendékei közül többen emelkedtek magas műszaki tisztségekre; a tudományos irodalom terén leginkább kitünt: Schaffer Károly, idegorvos, egyet. tanár; Gulyás Pál, irodtört. író, egyet. magántanár; Pfeiffer Ignác, műegyet. tanár, a M. T. Akadémia tagja; Kelemen (Wolf) Béla, székesfehérvári főreálisk. igazgató és szótár-író.

Egyébiránt az iskola az 1919/20. évben fönnállásának 49-ik esztendejét tölti be.

II.

Iskolánk az 1918/19. és 1919/20. iskolai évben.

Az 1918/19. isk. év az iskola történetének legszomorúbb időszaka. A rendes tanítás szept. 29-től nov. 11-ig, nov. 30-tól jan. 7-ig a spanyol járvány miatt az egész intézetben, febr. 16-tól ápr. 10-ig a fűtőanyag hiánya miatt az I—VII. osztályban teljesen szünetelt; viszont másfelől a közviszonyok alakulása hovatovább a züllés útjára sodorta oktatásügyünket. Az októberi forradalom, de még inkább a márc. 21-én hatalomra jutott „tanácsköztársaság" hadat üzent a magyar iskola eszményeinek és hagyományainak. Nov. 27-én egy min. rendelet utat nyitott a tantermekbe mindenféle világnézetnek, de egyúttal kitiltotta a nemzeti érzés kultuszát, mely szerinte önimádásra és más népek megvetésére visz, elitélte a harci erények dicsőitését s kimondotta, hogy az ifjuságot pacifizmusra kell nevelni. Febr. elején új főigazgatókat neveztek ki, akiknek egyike általánosan ismeretes volt felforgató elveiről. Az ifjuság közt heves propaganda indult meg az érettségi, az érdemjegyek, a vallásoktatás eltörlése és a középiskolai tanulók szocialista szövetsége érdekében. Új meg új rendelet érkezett, hogy az „új eszméket" az ifjúsággal meg kell ismertetni, de a tanároknak is „átképző" tanfolyamokra kell járniok. Március elején a Tivoli-mozgóban „átképző" előadások kezdődtek a tanulók részére; viszont a tanítóság számára maga a közokt. miniszter tartott előadást, mely a régi eszmények hiábavalóságát hangoztatta. Márc. 16-án megtudtuk, hogy a hittani órákon kívüli vallásos cselekményekre se tanárok, se tanulók nem kötelezhetők; 19-én igazgatói értekezlet volt, melyen az ifjúság „bizalmi"-jai is megjelentek és az elnöklő főigazgató forradalmi törvényszék elé állítással fenyegette meg azokat az igazgatókat, kik az ifjúság mozgalmait akadályozni merészlik. A tanulók teljes szabadságot nyertek a szervezkedésre, iskolai direktóriumok alakítására és az ifjúsági egyesületek ügyeinek vitelére. Márc. 27-én az intézet megkapta az intézkedést a vallástanítás haladéktalan megszüntetéséről. A hó utolsó napján elcsapták az igazgatót s ápr. 4-én megjelent az iskolában a „vezető elvtárs". Az épület ormára kitűzték a vörös lobogót.

Ápr. 10-én megkezdődtek a „leckeórák". Egyidejűleg a közoktatási ügyosztálytól több rendelet érkezett. Az első meghagyta, hogy a tanulók a tanárokat ezentúl a régi „tanár úr" helyett „tanítómester"-nek („Bognár tanítómester!" „Kovács tanítómester!") szólítsák; a második, hogy az iskolákban kifüggesztett, királyokat, hivatali elüljárókat ábrázoló, vallásos tárgyú és célzatú képeket és szobrokat raktárba kell helyezni s a tudomány, művészet „és kiváltkép a proletariátus nagyjainak" képeivel kell pótolni; a harmadik, hogy az ünnepélyeken az ifjúság a Marseillaise és az „Internacionale" dallamát és szövegét énekelje; a negyedik, hogy az önképző-körök programmját jövőre a következő pontok alkossák: 1. forradalmi költészet, 2. forradalmi ismeretek terjesztése.

A parancsokat késedelem nélkül végrehajtották. Közben a tanári kar képe is megváltozott. Nyilasi Lajos, Pédery Gyula, Töttössy Béla „rendel-

kezési állomány"-ba kerültek, Birkás Géza a Kereskedelmi Akadémiához ment át, s helyökbe egy sereg új ember települt.

Május 1-én nagy iskolai ünnep volt az új eszmék diadalának örömére. 5-én megszünt a VIII. osztály, minthogy 42 növendéke közül nem kevesebb, mint 39 vörös katonának állott, a megmaradt 3 tanulót pedig a belvárosi főreáliskolába vezényelték.

Június 7-én felsőbb rendeletre beszedték a magyar olvasó- és történelmi könyveket azzal, hogy majd ki-ki mást kap helyettük. Ugyanez nap „osztályozó" értekezlet volt a növendékek haladásának elbírálására, s 12-én kiosztották a bizonyitványokat, melyek a régi magaviseleti és előmeneteli érdemjegyek mellőzésével csupán annyit tartalmaztak, hogy az illető tanuló megfelelt, vagy nem felelt meg a követelményeknek.

Az eredmény, bár alig bukott valaki, a lehető legrosszabbnak volt mondható. Április 10-től egy hónapig a szaktárgyak tanításának mellőzésével minden idő a növendékség „átképzés"-ére, a kommunista gondolkodás meggyökereztetésére volt szánva, de a tanulók később sem igen erőltették magokat. Az ifjúság elszokott a munkától, a régi fegyelem megszünt s az órák alatt a fiúkat szüntelenül nógatni kellett, hogy figyeljenek, bár másrészt olyan nagyfokú fegyelemsértések, mint sok más intézetben, nem fordultak elő és a tanulók régi, még elcsapott elüljáróik iránt is általában tiszteletet és ragaszkodást tanusítottak.

Végre 1919. aug. 6-án ütött az intézetben a felforgatás utolsó órája. A román hadak bevonulása, a nemzeti áramlat fölülkerekedése véget vetett a rémuralomnak. A tanári kar régi tagjai távozásra szólították fel a „vezető elvtárs"-at, a törvénytelen hatalom emberei eltüntek az iskolából, az igazgató s a testület törvényes tagjai elfoglalták helyöket és az épület homlokán újból megjelent a régi zászlók anyagából hirtelenében összevarrt nemzeti lobogó.

Aug. 25-én alakuló értekezletet tartottunk. Jelen voltak a lelkésszé lett derék Töttössy Miklóson és Scheiber Lajos izr. hittanáron kivül — négynek kivételével, akik közül kettő az 1918. év végén került az intézethez, egy pedig már a nagy háború kezdetén elsodródott közülünk — az iskolának összes, 1919. márc. 21. előtt itt működött tanárai. A testület hozzálátott az újjáépítés munkájához. Az alakuló értekezlet megejtette az előző isk. év végén elmaradt osztályozást és az érvénytelen, osztályzat nélküli bizonyítványokat újakkal, érvényesekkel pótolta. A magánvizsgálati engedélyek revizió alá vétettek, a proletárdiktatura alatt megtévedt tanulók ellen a kormánytól e célra kiküldött Liber Béla tanár elnöklete alatt vizsgálat indittatott. Az eljárás eredménye elég kedvező: bebizonyult, hogy az „intézet kipróbált szelleme örvendetes sikkerrel állta útját az ifjúság között a romboló áramlatnak", nagyobb vétség, mely kitiltást vonhatott volna maga után, egyáltalában nem fordult elő, sőt más intézetbe való áthelyezésre is csupán egy tanuló itéltetett. A többi vétkes igazgatói megintésben részesült és az egybegyűlt ifjúság előtt ünnepélyes fogadalmat tett, hogy mindenkor hű lesz Istenhez és a magyar hazához.

Magát a tanévet aug. 31-én nyitottuk meg, szokás szerint, ünnepélyes Veni Sancté-val, és szept. 1. napján megkezdtük az előadásokat. A munka türhető rendben folyt nov. 1-ig, akkor a termek hidegsége miatt be kellett

zárni az iskolát, melynek épülete egész télen át fütetlen maradt. Márc. 12-én újból megindult a tanítás és megszakítás nélkül folyt a VIII. osztályban május, a többiben június végéig. Az oktatás felölelte a főreáliskola rendes tárgyain kívül az éneket, egészségtant, gyorsírást, latin nyelvet és zenét, a kémiai és fizikai gyakorlatokat. Az ifjúság előmenetelén, viseletén egyaránt érezni lehetett az előző isk. évek nyomoruságainak és a hosszú kényszerszüneteléseknek hatását. A fiúk elszoktak a fegyelemtől s részben — a legalsó két osztályban — azt a szorgalmi idő rövidsége miatt meg sem szokhatták. Egyeseken valóságos elvadulás volt észlelhető, az igazolatlan mulasztások száma ijesztően megszaporodott. Az alkalmazott rendszabályok azonban végre is eredménnyel jártak; a tanév vége felé az intézet fegyelmében jelentékeny javulás mutatkozott; a fegyelemmel együtt a szorgalom is fokozódott s bár az elmult két esztendő mulasztásait néhány hónap munkájával kipótolni nem lehetett, a tanítás sikere a nehéz körülmények számbavételével az év végén csaknem minden tárgyban megnyugtatónak volt mondható.

A sajátos körülmények között az intézet — kipróbált hagyományaihoz híven — nagy gondot fordított növendékeinek érzelmi világára. A tanári kar mindenekelőtt nevelni akart és azon volt, hogy a férfias, komoly, fegyelmezett élet szeretetét, a vallásos és hazafias érzés tüzét ápolja tanítványai lelkében. A tanításban uralkodó elv volt az ú. n. „nevelő" mozzanatoknak gondos kiaknázása és az értelmi momentumoknak megfelelő érzelmiekkel való párosítása. Az igazgató ismételten összehívta az ifjúságot, hogy egyes fölmerült kérdésekben tájékoztassa és a helyes elvek követésére lelkesítse. A r. kath. ifjúság vasár- és ünnepnapokon tanárai és igazgatója vezetésével, testületileg járt istentiszteletre s a szentmisék alatt ismét az ifj. énekkar énekelt. Mind a kath., mind a prot. növendékek vasárnaponként szentbeszédet hallgattak, ezenfelül az előbbiek kétszer végeztek szentgyakorlatokat, többször járultak a bűnbánat szentségéhez és június 13-án áhítattal vettek részt a budai várban tartott istentiszteleten és Szent Jobb-körmeneten.

Október 6-án hazafias ünnepélyt tartottunk, melynek műsora a következő volt: 1. Chopin, Gyászinduló. Előadta az ifjúsági zenekar, 2. Beszéd mondotta Nyilasi L. tanár. 3. Gounod, Méditation. Gordonkán előadta Spitzer Tamás IV., zongorán kísérte Martos Károly VIII. o. t. 4. Végvári, Erdély magyarjaihoz. Szavalta Kovács Gyula VIII. o. t. 5. Hymnus. Zenekari kísérettel énekelte az ifj. énekkara.

November 16-án a nemzeti hadsereg ünnepélyes fogadásán vett részt az ifjúság. Március 15-én újból isk. ünnepély volt a következő pontokkal: 1. Hymnus. M. f. 2. Meyerbeer, Hugonották. Nyitány. Előadta az ifj. zenekar. 3. Ünnepi beszéd. Mondotta Nyilasi Lajos tanár. Gyászinduló a Hunyadi Lászlóból. Előadta az ifjúsági zenekar. 5. Végvári, Keserű kérdés. Szavalta Kovács Gyula VIII. o. t. 6. Szózat. Zenekari kísérettel énekelte az ifj. énekkara.

Utoljára június 27-én, a Szent Szív egyházában tartott Te Deum után gyülekezett ünnepélyre a tanulósereg. A tárgysorozat ezúttal a következő számokból állott: 1. Hymnus. M. f. 2. Igazgatói beszéd. 3. Beethoven, Egmont. Nyitány. 4. Bloch, A-moll verseny. Hegedűn előadta Székely Zoltán VII. o. t. 5. Sajó, Vagyunk még magyarok. Szavalta Kovács Gyula VIII. o. t. 6. Bizet,

Arlesienne. Intermezzo. Előadta az ifj. zenekar. 7. Filger Árpád, Nem, nem soha! Zenekari kisérettel énekelte az ifjúság énekkara.

A testgyakorlási órákat saját tornaterem hijában ez évben is a Nemzeti Tornaegylet csarnokában tartottuk, de a négy felső osztály növendékei áprilistól kezdve hetenkint játékdélutánt is élveztek. Az eredmény nem volt kedvezőtlen: az intézet becsülettel állotta meg helyét a budapesti középiskoláktó rendezett közös nagy versenyeken és a nyerőpontok számát (7) tekintve a kerületbeli áll. főgimnáziummal együtt közvetlen a katonai iskolák után következett

Az ifjúság egészségi állapotára nézve jellemző adat, hogy míg az 1918/19. isk. évben nem kevesebb mint 32 tanulót, 1919/20-ban csupán 13 tanulót kellett a testgyakorlás alál fölmenteni. A tél küszöbén az igazgatóság előterjesztéssel fordult az illetékes hatósághoz, hogy legalább egyetlen iskolai helviségnek fűtésével melegedőhely létesüljön a fűtetlen lakásokban sinylődő tanulók számára. A kérelem meddő maradt, saját irodánk, sőt lakásunk melegítésére sem jutott fűtőanyag, az ifjúság azonban így is sikerrel dacolt a hideggel és nélkülözésekkel. Rövidebb, könnyebb lefolyású bajokban nem volt hiány, azonban súlyos megbetegedés mindössze 9 fordult elő, járványos kóreset pedig összesen 4 jutott tudomásunkra.

Kevésbé volt kedvező a tanári kar tagjainak egészségi állapota. Szerényi Géza tanárt a kimerülés már az isk. év kezdetén leverte lábáról és óráit október 17-ig helyettesíteni kellett. Makray Pál tornatanár, aki csak szeptemberben került hozzánk, szembaja miatt március 22-től az év végéig szabadságon volt. Április elején Toborffy Zoltán, a kémiai tanára kényszerült — ugyancsak betegség miatt — a tanítást az egész isk. évre abbahagyni. Kaiblinger Fülöp r. t. pedig, akit a főv. tanács február elején rendelt az intézethez, gyengélkedése következtében működését meg sem kezdhette. Mások könnyebb természetű bajok miatt több-kevesebb napot mulasztottak. A távollevők helyettesítéséről a testület és a tanácsi közoktatási ügyosztály gondoskodott, csupán az volt a baj, hogy megfelelő szakerő sem itt, sem ott nem állott mindig rendelkezésre.

Az intézeti épület magán viselte a nehéz idők nyomait. A diktatura alatt egyes helyiségek a VIII. ker. szoc. szakszervezet, az ú. n. ifjúmunkások és propaganda-iskola részére voltak lefoglalva, udvarain pedig képviselőválasztást, népgyűléseket tartottak. 1918. őszén a földszint egyik fele cipő- és ruhagyűjtőhelyiségül szolgált s ú. n. népőrségtől volt megszállva. Ezzel szemben a gyökeres tisztogatás és tatarozás munkája immár három év óta szünetel. Nem csoda, hogy a termekben, folyosókon és illemhelyeken egész esztendőben sok volt a kivánnivaló.

Az ú. n. tanácsköztársaság alatt a munkástanács kiküldöttei többször megfordultak az intézetben, sőt órákat is hallgattak; 1920. május 4. Pintér Jenő, az új tanker. kir. főigazgató szemlélte meg az iskolát s megnyerő modorával és nemes egyéniségével tanári kart és ifjúságot egyaránt meghódított. Midőn régi, nyugalomba vonult nagyérdemű főigazgatóinktól ezen a helyen is szeretettel búcsúzunk, teljes bizalommal fordítjuk feléje szemünket: a szent lelkesedésű, óriási munkát végzett nagy Toldy Ferenc szellemi utódához.

A szegénysorsú tanulók anyagi támogatása jórészt a megszokott keretekben mozgott. A vallásügyi miniszter 1919. márc. 4. kelt 195.800/1918—IV.

számú rendeletével jóváhagyta a tanári kartól alapított Erődi-féle hadi jutalomdíj alapitólevelét (vö. a főv. tan. 1920. ápr. 30. kelt 37.755/1920—VII. sz. hat.), de a díj utalványozása elmaradt. A főváros közönsége 118 tanulót részesített teljes és 111-et fél tandíjmentességben. A Felsmann-alapítvány kamataiból 523 K 35 fillért fordítottunk szegénytanulóknak könyvekkel való ellátására és a segélykönyvtárból 146 tanulót láttunk el tankönyvekkel. A Millenniumi segélyalapítvány bevételeiből, melyekhez a Pesti Hazai Első Takarékpénztár 400, az Egyesült Bp. Fővárosi Takarékpénztár 60 K-val, a feloszlatott diákszakszervezet 76, Frankfurter Dezső VIII. o. t. 50, maga az alap 262 K 94 fillérrel javult, 840 K 44 fillér osztatott ki. Az Amerikai Gyermeksegélyző Akció 10 tanítványunkat részesítette ingyenebédben és 62-nek adományozott ruhát, illetve lábbelit. A hollandiai nyaralás jótéteményét az isk. év folyamán 15 fiú élvezte. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár intézetünkhöz kötött ösztöndíjának 200—200 koronáját Nyilasi Lajos II. B) és Kovács Gyula VIII. o. t. nyerte el.

Az ifjúsági egyesületek közül az önképzőkör Glatz Károly dr., a zenekar Glück Károly tanár, a cserkészcsapat régi kipróbált parancsnokának Schrank Endre hadnagynak vezetése alatt elismerésre méltóan működött. Az ifj. zenekar június 6-án magas színvonalú matinén mutatta be haladását.

A könyv- és szertárak állományában nem történt említésre méltó változás. Az ifj. könyvtár új kezekbe került és remélhető, hogy Glatz Károly tanár ismert buzgalma és lelkiismeretes pontossága révén a jövő isk. évre teljesen rendezve lesz.

III.

A tanári testület működési köre.

1. **Hatóságok.** A budapesti VIII. ker. közs. főreáliskola fentartója: Budapest főváros. A főváros részéről a hatóságot a főváros törvényhatósága, illetőleg tanácsa gyakorolja. A fővárosi tanács közoktatási ügyosztályának vezetője: *Buzáth János* tanácsnok. Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi minisztérium és a budapesti tankerületi főigazgatóság vezetése alatt áll. A minisztériumi középiskolai ügyosztály főnöke: *Viszota Gyula dr.* tankerületi főigazgató, a M. T. Akadémia tagja. A budapesti tankerület főigazgatója: *Pintér Jenő dr.* tankerületi főigazgató, a M. T. Akadémia tagja.

2. **Tanári testület.** *a)* Igazgató: *Horváth Cyrill dr.* Szaktárgyai: a magyar és latin nyelv. Tanította a bölcs. előtant a VIII. oszt.-ban heti 3 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 31, ebben az iskolában 9. (Lakik az intézetben.)

b) A tanári testület nyugalmazott tagjai: Felsmann József, Berkes Imre, igazgató, Chovancsák István dr., Éber (Eberling) József, Kleiszner Rezső, Patthy Károly dr., Rapcsányi István, Sajóhelyi Frigyes, Weninger László dr., r. tanárok.

c) A tanári testület rendes tagjai: *Birkás Géza dr.*, r. tanár. Szaktárgyai: a magyar és francia nyelv. Tanította a francia nyelvet a IV. b), V., VI. és VIII. oszt.-ban. Okt. 17. óta szabadságolva. Tanári szolgálati éveinek száma: 18, ebben az iskolában 16. (Lakik I., Attila-u. 7.) — *Bognár János*, r. tanár, a IV. oszt. főnöke, a történelmi és földrajzi szertár őre. Szaktárgyai: a történelem és földrajz. Tanította a történelmet az V. és

VI., a földrajzot az I. a), I. b), II. b), III. a), IV. b) oszt.-ban heti 19 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 22, ebben az iskolában 12. (Lakik IX., Tompa-u. 14.) — *Czeizler Rikárd*, h. tanár. Szaktárgyai: a magyar és német nyelv. Január végéig működött az intézetben és főnöke volt az I. b) oszt.-nak. Tanította a magyar nyelvet az I. b), a németet az I. b), III. b), IV. b) és V. oszt.-ban. Tanári szolgálati éveinek száma 1. — *Cseh Lajos*, c. igazgató, r. tanár. Szaktárgyai: a földrajz és történelem. Tanította április óta a történelmet a VIII. oszt.-ban heti 3 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 23, ebben az iskolában 5. (Lakik VIII., Rákóczi-tér 10.) — *Friedrich Alajos*, h. tanár. Szaktárgyai: a német és francia nyelv. Tanította október 17-től január végéig a francia nyelvet a IV. b), V., VI. és VIII. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 9, ebben az iskolában 1. — *Garzó Bertalan*, r. tanár, a IV. b) oszt. főnöke, a rajzszertár őre. Szaktárgyai: a műv. és geom. rajz. Tanította a szk. rajzot a III—VIII., a r. geometriát a IV. b) oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13, ebben az iskolában 5. (Lakik VIII., Práter-u. 9.) — *Glatz Károly dr.*, r. tanár, a III. a) oszt. főnöke, az önképzőkör vezetője és az ifj. könyvtár őre. Szaktárgyai: a magyar és német nyelv. Tanította a magyar nyelvet a III. a), V. és VI., a németet a III. a) és IV. a), a szépírást a II. a) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 15, ebben az iskolában 15. (Lakik IX., Boráros-tér 6.) — *Glück Károly*, r. tanár, az ifj. zenekar vezetője. Szaktárgyai: a műv. és geom. rajz. Tanította a szk. rajzot a III—VIII. és a r. geometriát a III. b) oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 22, ebben az iskolában 4. (Lakik V., Rudolf-tér 1.) — *Honti Rezső dr.*, r. tanár, az I. b) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a német, francia és olasz nyelv. Tanította február havától a magyar nyelvet az I. b), a németet az I. b), III. b), IV. b) és V. oszt.-ban heti 19 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20, ebben az iskolában 1. (Lakik I., Greguss-u. 7.) — *Horváth Ernő*, polg. isk. r. tanár, az I. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. a), II. a), II. b) és a r. geometriát az I. a) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 16, ebben az iskolában 2. (Lakik VII., Damjanich-u. 18.) — *Horváth Rezső*, vallástanár. Tanította a róm. kath. vallástant az I—VIII. oszt.-ban heti 24 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1. (Lakik IX., Bokréta-u. 33.) — *Kaiblinger Fülöp dr.*, r. tanár. Szaktárgyai: a német és francia nyelv. Február óta szabadságon. Tanári szolgálati éveinek száma 17, ebben az iskolában 1. (Lakik I., Pauler-u. 21.) — *Kocsisovszky Pál*, polg. isk. r. tanár. Szaktárgyai: termrajz és földrajz. Tanította május 1-től a mennyiségtant a III. a) és III. b), a kémiát az V., VI., VII. s a szépírást az I. a) és II. b) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 11, ebben az iskolában 1. (Lakik Rákosszentmihály, Rózsa-u. 1/a.) — *Koren Dénes dr.*, r. tanár. a VIII. oszt. főnöke, a fizikai szertár őre, a fizikai gyakorlatok vezetője. Szaktárgyai: a mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I. b), a természettant a III. a), III. b), VII. és VIII. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 12, ebben az iskolában 11. (Lakik IX., Kinizsi-u. 19.) — *Lenkei Lehel*, r. tanár, az V. oszt. főnöke. Szaktárgyai: a mennyiségtan és á. geometria. Tanította a mennyiségtant az V., a geometriát az I. b), II. b), IV. a) és VII. oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 14, ebben az iskolában 8. (Lakik VI., Felsőerdősor 31.) — *Makray Pál*, polg. isk. r. tanár, Szaktárgya: a testnevelés. Tanította március 22-ig a testgyakorlást a II. b), III. b), VI. és VIII. oszt.-ban heti 8 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 8, ebben az iskolában 1. (Lakik II., Zárda-u. 18.) — *Nyilasi Lajos dr.*, r. tanár, a II. b) oszt. főnöke, a tanári könyvtár őre. Szaktárgyai: a magyar, latin és német nyelv. Tanította a magyar nyelvet a II. b), IV. b), V. és VII., a németet a II. b) oszt.-ban heti 19 és latin nyelvet mint rk. tárgyat heti 7 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 18, ebben az iskolában 11. (Lakik X., Simor-u. 7.) — *Privány József*, c. igazgató, r. tanár. Szaktárgyai: a mennyiségtan és fizika.

Tanította a mennyiségtant a IV. b), VI., VII., VIII., a szépírást az I. b) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 29, ebben az iskolában 13. (Lakik VIII., Sándor-u. 30/b.) — *Radványi Ferenc dr.*, r. tanár, a II. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a magyar, német és latin nyelv. Tanította a magyar nyelvet a II. a), a németet a II. a), VI., VII. és VIII. oszt.-ban heti 17, a latint mint rk. tárgyat heti 6 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20, ebben az iskolában 6. (Lakik Kispest-Wekerletelep, Főtér 3.) — *Scheiber Lajos dr.*, vallástanár. Tanította az izr. vallástant az I—VIII. oszt.-ban heti 24 órában. (Lakik VII., Kún-u. 12.) — *Somogyi István dr.*, c. igazgató, r. tanár, az állat- és növénytani szertár őre. Szaktárgyai: a földrajz és természetrajz. Tanította a földrajzot a III. b), a természetrajzot az I. a), I. b), II. a), II. b), V. és VI. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 37, ebben az iskolában 18. (Lakik IX., Üllői-út 119.) — *Szerényi Géza*, r. tanár, a geometriai szertár őre. Szaktárgyai: a mennyiségtan és geometria. Tanította a mennyiségtant a IV. b), a geometriát a II. a), III. a), a VI. és VIII. oszt.-ban heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 30, ebben az iskolában 20. (Lakik I., Átlós-út 26.) — *Tari Imre dr.*, h. tanár. Március 20-ig főnöke volt a IV. a) oszt.-nak és tanította a francia nyelvet a III. a), III. b), IV. a) és VII. oszt.-ban; február havától ugyancsak a francia nyelvet a IV. b), V., VI. és VIII. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1. (Lakik III., Kálvin-u. 4.) — *Toborffy Zoltán dr.*, r. tanár, a kémiai szertár őre s a kémiai gyakorlatok vezetője. Szaktárgyai: a természetrajz és a kémia. Április óta betegség miatt szabadságon. Tanította a mennyiségtant a III. a) és III. b), a kémiát az V., VI., VII., a szépírást az I. a) és II. b) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 11, ebben az iskolában 11. (Lakik I., Budafoki-út 35.) — *Töttössy Béla dr.*, r. tanár, a III. b) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a magyar és német nyelv és történelem. Tanította a magyar nyelvet az I. a), III. b) és IV. a), a németet az I. a), a történelmet a III. a) és III. b) oszt.-ban heti 20 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 20, ebben az iskolában 4. (Lakik I., Diószegi-út 51.) — *Vörös Lajos dr.*, h. tanár, a VII. oszt. főnöke. Szaktárgyai: a földrajz és történelem. Tanította a földrajzot a II. a) és IV. a), a történelmet a IV. a), IV. b) és a VII. oszt.-ban heti 14 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1. (Lakik Újpest, Váci-u. 33.) — *Záborszky Sándor*, r. tanár. Szaktárgya: a testnevelés. Tanította a testgyakorlást az I. a), I. b), II. a), III. a), IV. a), IV. b), V. és VII., továbbá március 22-től a II. b), III. b), VI. és VIII. oszt.-ban heti 24 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 12, ebben az iskolában 8. (Lakik IX., Haller-u. 88.).

d) Óraadó tanár: *Boros Tibor*, a IV. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a német és francia nyelv. Tanította március 20-tól a francia nyelvet a III. a), III. b), IV. a) és VII. oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1. (Lakik VI., Bulyovszky-u. 28.).

e) A rendes órarend keretén kívül tanító vallástanárok: *Algövер Andor*, ág. ev. theol. tanár. Tanította az ág. ev. I—IV. oszt. tanulókat. (Lakik VIII., Kisfaludy-u. 19.) — *Bikar Radivoj*, gör. kel. szerb plébános. (Lakik IV., Váci-u. 66.) — *Józan Miklós*, unit. lelkész. (Lakik II., Zivatar-u. 8.) — *Mihalovich Sándor*, g. kath. hittanár. (Lakik VII., Rottenbiller-u. 5/b.) — *Sass Béla*, ág. ev. vallástanár. Tanította az ág ev. V—VIII. oszt. tanulókat. (Lakik I., Mányoki-út 5.) — *Tóth József*, ref. hittanár. (Lakik VI., Andrássy-út 60.)

f) A rendkívüli tárgyak tanárai: *Harmath Artur*, polg. isk. r. tanár, az ifj. énekkar vezetője. Tanította az éneket heti 3 órában. (Lakik VIII., Eszterházy-u. 19.) — *Koren Dénes dr.*, r. tanár, a fizikai gyakorlatoknak volt vezetője, heti 22 órában. — *Nyilasi Lajos dr.* a latin nyelvi tanfolyam I—II., *Radványi Ferenc dr.*, ugyanennek III—IV. évfolyamát vezette; — *Privány József* r. tanár a gyorsírást adta elő heti 4, *Szőcs Elek dr.* iskolaorvos, az egészségtant heti 2 órában. (Lakik I., Krisztina-tér 8.) — *Toborffy Zoltán dr.*, r. tanár, heti 2—2 órában kémiai gyakorlatokat tartott.

g) Irodai szolgálatra beosztva: özv., Tschurl Károlyné főv. szaktanító.

h) Altisztek és takarítószemélyzet: Kiss Vilmosné, Ládi Mihály r., Benkó Béla, Terczy Lajos id. altiszt; Dömötör Karola, Szász Lajosné, Tasi Jánosné, Záhorszky Ferencné takarítónők.

IV.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

A súlyos anyagi gondok, a mindennapi élelem után való keserves futkosás, mely az iskolai teendők ellátására fordítandó időn kívül szinte minden percünket felemészti, a tér hiánya, hol a tudományos és irodalmi munkásság termékei megjelenhetnének, sorvasztólag hatottak testületünk iskolánkívüli tevékenységére. A testület tagjai részt vettek a tanári mozgalmakban, többen tagjai a karhatalomnak, néhányan különféle igazoló bizottságokban működtek. *Horváth Cyrill* igazgató, a M. Tud. Akadémia tagja, befejezte „Középkori magyar verseink" című munkájának revizióját és mint egyetemi magántanár előadásokat tartott a régi magyar irodalom történetéből; *Birkás Géza* cikkeket írt a lapokba, folytatta irodalmi jelentéseit a Kath. Szemlében és a külügyminisztériumban mint francia fordító működött; *Lenkei Lehel* az Új Barázda című napilap munkatársa; *Toborffy Zoltán*, egyet. magántanár és a Szent István Akadémia tagja, cikkeket írt a Természettudományi Közlönybe és mineralogiai vizsgálatokat végezett; *Garzó Bertalan* festőművész részt vett a Nemzeti Szalonban a magyar aquarellisták és pasztellfestők kiállításán és a Műcsarnok téli és tavaszi tárlatán.

V.

Tananyag.

Az 1899. évi Reáliskolai Tantervben előírt tanítási anyagot megfelelő rövidítésekkel minden osztályban elvégeztük. Az olvasmányokra, könyvnélküliekre nézve, amennyire csak lehetett, a régi rendhez igazodtunk.

VI.

A tanulók névsora.

I. A): Artmann István (egs.), Áron Endre (jó), Balla Imre (jó), Bognár Aurél (jó), Böhm László (jó), Brandt Béla (egs.), Dienes Dénes (jó), Dóczy János (jó), Erményi Jenő (egs.), Fejős Károly (földrajz), Fischer Tibor (jó), Gróf Antal (jó), Gyömörei József (magyar), Gyurgyulov Lyubomir (ismétel), Hartmann Sándor (egs.), Heil Antal (ismétel), Hermann Károly (földrajz), Honig Ottó (jó), Horváth József (jó), Juricsek Sándor (magyar, földrajz), Kerekes Jenő (egs.), Kovács Boldizsár (egs.), Kucsera Gyula (magyar), Kugler György (egs.), Kuzmann Elemér (ismétel), Leyrer Dezső (földrajz), Liedl Gusztáv (ismétel),

Liptsey Kálmán (egs.), Maris Miklós (egs.), Marschall József (egs.), Maleczky Kázmér (egs.), Miklós Ferenc (jó), Moór Elemér (német, földrajz), Müller László (egs.), Nagy Károly (egs.), Oppenheim József (ismétel), Öfferl Gyula (ismétel), Rajner László (német, földrajz), Rózsa György (jó), Schlesinger Márton (földrajz), Schneider László (földrajz), Schwimmer Alfonz (egs.), Spitzer György (egs.), Sugár László (ismétel), Szabó Béla (magyar, földrajz), Székán Imre (ismétel), Széll Károly (magyar, földrajz), Szilágyi Árpád (földrajz), Tittel Antal (földrajz), Török László (egs.), Valentinyi János (ismétel), Weiler Géza magyar, német).

I. B): Andráska Ferenc (mennyiségtan), Bajnácky János (földrajz, mennyiségtan), Barna György (egs.), Biró Béla (egs.), Cinka Lajos (egs.), Dancs Imre (egs.), Desits Gyula (egs.), Elbert Pál (földrajz, geometria), Erdős László (földrajz, geometria), Fábos Gyula (egs.), Fejér István (egs.). Ficus Tivadar (mennyiségtan), Gáll Ervin (egs.), Glasner Tivadar (ismétel), Grissel Sándor (egs.), Gróf Gyula (egs.), Horváth László (egs.), Hüttener László (földrajz), Ilosvai János (ismétel), Illés György (egs.), Inselt György (jó), Juhász Tibor (egs.), Kabai Pál (jeles), Kodár Ferenc (egs.), Kohn Ernő (jeles), Kohn László (egs.), Kovács István (egs.), Kovács József (jó), Kovács Tibor (egs.), Kőhalmi Gyula (mennyiségtan), Lamoss Géza (egs.), László Tibor (egs.), Lefkovits Tibor (földrajz, geometria), Lénárt György (egs.), Márkus Zoltán (mennyiségtan), Marselek Lajos (egs.), Németh Zoltán (egs.), Pál Gyula (ismétel), Piech Andor (egs.), Pollák István (egs.), Racsmány Mihály (egs.), Rácz István (jó), Rengei Mihály (földrajz, mennyiségtan), Rudas György (jó), Scheinberg Ármin (egs.), Schwarczmann Árpád (földrajz), Sebök Pál (egs.), Spiegel Dénes (ismétel), Sternád Miklós (jó), Szabó Ferenc (földrajz), Szabó Kálmán (egs.), Sziklai György (egs.), Szmrekovszky János (ismétel), Tarits Tibor (ismétel), Tonházy Tivadar (egs.), Uhmann István (egs.).

II. A): Bergmann Ferenz (ismétel), Berkes Zoltán (egs.), Bobák Béla (egs.), Bondy Zoltán (egs.), Csikós János (mennyiségtan, geometria), Chabada Árpád (egs.), Czinner László (ismétel), Fehér Imre (jó), Fekete János (jó), Gábor Antal (egs.), Grulla Jenő (egs.), Hetyei József (egs.), Hönig Ede (jeles), Kaszás Albert (mennyiségtan, geometria), Komlós László (ismétel, kev. szab.), Kovács Bálint (nem ismételhet), Kovács Béla (egs.), Kovács Imre (ismétel), Krajcsics János (ismétel), Léhnert Ágoston (egs.), Lamoss Béla (egs.), Lehotkay Lajos (egs.), Leichtmann László (egs.), Lowak Ferenc (egs.), Maróty László (egs.), Maurer János (egs.), Nagyistók Antal (ismétel), Nassau Jenő (egs.), Oberfrank Ferenc (egs.), Orbán Sándor (egs.), Posch Béla (egs.), Preisich Gábor (jeles), Raubinek István (ismétel), Richter Albert (nem ismételhet, kev. szab.), Rosenbaum Gusztáv (magyar), Rosenzweig László (jó), Saly Dezső (jeles), Schäffer Ferenc (egs.), Schulhof László (ismétel), Schuster Géza (ismétel), Steiner István (német), Stroka János (egs.), Veisz Károly (ismétel), Vékássy Alajos (egs.), Weninger Károly (jeles).

II. B): Bartal László (jeles), Benics János (ismétel), Bodoczi Sándor (ismétel), Chevriát Lajos (egs.), Csillag Ignác (nem ismételhet), Fehér Gyula (ismétel), Feld György (egs.), Fritz Tibor (ismétel), Geiringer János (német, geometria), Grünwald Jenő (ismétel), Gurka Károly (ismétel), Guttmann István (ismétel), Gyukanovics György (egs.), Herpai János (egs.), Huck Antal (egs.), Karácsonyi Géza (jó), Killer János (földrajz, számtan), Kleits Mátyás (német, földrajz), Kovács György (egs.), Major Győző (egs.), Marczincsák Gyula (egs.), Marek Béla (egs.), Márkus István (egs.), Mezei Lajos (egs.), Novák János (egs.), Nyilassy Lajos (jeles), Obermann Ferenc (egs.), Ornstein Imre (jó), Pető Ferenc (egs.), Péter Rezső (egs.), Renčevič Emil (egs.), Richter István (ismétel), Roszival Zoltán (jó), Rözler Ferenc (egs.), Schätz József (jó), Spitzer László (földrajz), Stark Vilmos (ismétel), Steiner Vilmos (egs.), Strausz János (magyar,

német), Szekulics Sándor (egs.), Tanos Jenő (egs.), Tötösy István (egs.), Vámos József (német), Weiler László (egs.), Weisz Jenő (ismétel), Werschitz Emil (ismétel), Wertheim Imre (ismétel), Wittek Jenő (egs.).

III. A): Alex Antal (egs.), Almer József (egs.), Ambrózy Andor (egs.), Andor István (egs.), Balog József (történet), Berger László (jeles), Berkovits Imre (ismétel), Blazsovszky Béla (ismétel), Bokor Gyula (egs.), Branauer Rezső (ismétel), Brauch Ferenc (egs.), Clauder Ottó (jó), Dancs Miklós (egs.), Eichel Géza (egs.), Faix Vilmos (egs.), Goldschmied József (egs.), Gruber Antal (egs.), Kálisch György (egs.), Klein József (egs.), Klopfer Jenő (jeles), Kohn Károly (ismétel), Konrát Jenő (ismétel), Kovács József (ismétel), Kurucz István (egs.), Lőrinc Márton (természettan), Lukács György (magyar), Lukács László (történet), Matusiák József (egs.), Mellinger Endre (földrajz), Musztetz István (német), Orbán Sándor (egs.), Rosenzweig Albert (egs.), Rozsnyó Károly (egs.), Schmideck László (egs.), Soós Béla (ismétel), Spinka András (egs.), Spitzer Károly (német), Spitzer Richard (egs.), Stern Géza (egs.), Szabó József (egs.), Székely István (német), Szőke Boldizsár (egs.), Tapolczai Béla (egs.), Timár György (jeles), Tóth Ferenc (történet), Turós Lukács (egs.), Weyda József (egs.).

III B): Alstädter Endre (természettan), Árva László (egs.), Bastianon Ferenc (természettan), Beck István (jeles), Benics Mihály (német, francia), Biró Pál (egs.), Buchholz Péter (egs.), Drávecz Lajos (egs.), Farkas István (egs.), Farkasvölgyi Károly (egs.). Feldstein Emil (egs.), Füstös Miklós (német), Grünfeld Oszkár (ismétel), Gyenes József (egs.), Gyömörei Gyula (ismétel), Halász Jenő (egs.), Héber István (egs.), Kántor Ferenc (egs.), Kovács Dezső (jó), Krasznai András (egs.), Kunszt Ferenc (ismétel), Lendenmayer István (ismétel), Malaczkov Károly (egs.), Mialovich Zoltán (egs.), Michalkó István (német, francia), Mihálka Valér (egs.), Ódor János (magyar), Pill István (egs.), Páli Antal (német, francia), Preiszler János (német), Róth Imre (ismétel), Scholtes Gottfried (egs.), Schiff Zsigmond (természettan), Schnitzler János (egs.), Seemann Károly (egs.), Stern Oszkár (egs.), Strassenreiter József (egs.), Szabady György (egs.), Szabó József (egs.), Szemere Károly (egs.), Székely István (jó), Szigeti Ernő (egs.), Takács Károly (egs.), Vogel László (egs.), Znaminka Gyula (nem ismételhet).

IV. A): Ács József (német), Antal Gyula (egs.), Bindinger Artur (német), Biró László (mennyiségtan), Blatt Árpád (geometria), Doktor Sándor (jó), Feuer László (egs.), Fleischmann Lajos (egs.), Fürst Zoltán (egs.), Gabara István (ismétel), Gecse Viktor (egs.), Gusztara László (magy.), Hahn Károly (francia), Kocsis Gusztáv (német, történet), Kun György (egs.), Miklós Tibor (jó), Miklós Tibor (jó), Mikó György (egs.), Neu Ferenc (egs.), Öhlbaum György (jó), Pártos István (egs.), Pfeiffer Gyula (egs.), Politzer Hugó (egs.), Politzer László (egs.), Reissmann Tibor (egs.), Somogyi Sándor (egs.), Scheibner Miklós (egs.), Sós József (egs.), Sós József (egs.), Stuka Károly (egs.), Szabó Sándor (német), Székely Pál (egs.), Szücs Pál (ismétel), Tomcsák János (magyar), Vasilescu Aurél (német), Vecsei Géza (egs.), Veiszbrunn J. (ismétel), Zoltán Jenő (jó).

IV. B): Bastir Ernő (egs.), Blaschke Tivadar (egs.), Bohák Lajos (egs.), Cseh Béla (egs.), Csutorás Kornél (jó), Darvas Tibor (egs.), Dudás Alajos (egs.), Ecker László (ismétel), Erdős Imre (egs.), Élő Mihály (egs.), Farkasvölgyi László (egs.), Fazekas Sándor (egs.), Freiszléder Antal (ismétel), Friedmann Pál (egs.), Győri Géza (egs.), Herczog Gyula (egs.), Heszberger Kálmán (történet), Heszberger Lipót (jó), Hóra Géza (egs.), Kaszab Imre (egs.), Kellermayer József (egs.), Klein Béla (egs.), Klein Tibor (egs.), Koczka György (ismétel), Kroner Gyula (egs.), Kykál Rezső (egs.), Láng Endre (egs.), Lendvay

Márton (egs.), Liedl Alajos (egs.), Malindovszky Antal (történet), Márkus László (egs.), Máté László (egs.), Mészáros László (jó), Nádor Kálmán (egs.), Pesti Ferenc (egs.), Péter Pál Imre (francia), Plenk László (ismétel), Preisz Dezső (egs.), Pritz Péter (francia, mennyiségtan), Radó Béla (egs.), Rátay Dezső (ismétel), Reich Zoltán (francia), Richter János (ismétel), Róbel Géza (egs.), Sándor László (történet), Schön Jenő (egs.), Somorjai Lajos (egs.), Steiner Károly (ismétel), Szegedi Ferenc (jó), Szerenchy Attila (egs.), Szitár Tibor (jó), Uitz Szilveszter (francia), Vécsei Tibor (egs.), Woittitz Endre (egs.).

V.: Adler Oszkár (egs.), Agárdi Dezső (egs.), Benedek János (egs.), Berger György (magyar), Binetter Antal (történet), Borvendég István (egs.), Braun Zoltán (egs.), Bukovits Béla (német, francia), Dúl Gyula (ismétel), Duttka István (egs.), Erdős László (jó), Fekete József (egs.), Flór Endre (jó), Frankfurt Árpád (egs.), Füredi Antal (francia), Grósz Henrik (egs.), Grósz László (egs.), Grünfeld Ernő (egs.), Halász László (egs.), Halász Zoltán (magyar), Hélisz József (egs.), Hirsch Alfréd (egs.), Hisz Attila (egs.), Igler János (jó), Kátser Zoltán (ismétel), Kaufmann László (egs.), Klugesherz László (egs.), Lichtstrom Gyula (egs.), Lippai Károly (egs.), Marsalek Róbert (egs.), Matusiák Mihály (jeles), Medzihraczky János (egs.), Menich József (jó), Mericskai János (francia), Nussbaum József (magyar), Omaszta György (egs.), Orbán László (egs.), Reich Gyula (jó), Reisz Frigyes (egs.), Rimmer Gyula (egs.), Rosenzweig László (egs.), Schneier Salamon (egs.), Schnierer Oszkár (jó), Schuszter András (mennyiségtan), Somogyi József (jó), Somogyi Lajos (egs.), Spitzer Tamás (mennyiségtan), Steiner Sándor (egs.), Szabó Tivadar (ismétel), Szegedi József (mennyiségtan), Széll Sándor (egs.), Wallner István (egs.), Wavrinecz János (egs.), Weiszmann Gyula (egs.), Wolszky Albert (egs.), Záborszky Árpád (egs.).

VI.: Antal János (egs.), Bartha Jenő (német), Bauer István (egs.), Bónis Imre (egs.), Budai László (egs.), Dózsa Zoltán (mennyiségtan, ábr.), id. Fischer László (vegytan), ifj. Fischer László (egs.), Fodor Sándor (egs.), Gerzabek Vilmos (egs.), Hajós István (jó), Halász Gyula (mennyiségtan, ábr.), Heffner Gyula (egs.), Hidi Imre (egs.), Hirschl Zsigmond (német, történet), Hoffmann Richárd (egs.), Huberth Lajos (egs.), Jendrassik Aurél (jó), Kemény Pál (francia), Keusch József (egs.), Klein Marcell (francia), Kriska János (ábr.), Lázár György (egs.), Loránt József (egs.), Löwinger Samu (egs.), Markó László (német, mennyiségtan), Mautner György (egs.), Medzihradszky László (egs.), Mohrberger Alajos (egs.), Mostoller Nándor (francia, mennyiségtan), Müller Tibor (francia), Nattán Endre (egs.), Neubart Gyula (egs.), Pauschert István (egs.), Petrovits Sándor (egs.), Radványi Béla (német), Reiner József (egs.), Reich György (francia, ábr.), Rysavy József (francia, mennyiségtan), Sándor Béla (egs.), Scheer Lipót (egs.), Schidlauer Mózes (történet), Schmidt Vilmos (jó), Seidner Elemér (ismétel), Szántó Imre (ismétel), Török László (egs.), Wondruska József (egs.).

VII.: Almásy Gusztáv (egs.), Ács Emil (egs.), Bedőcs Mihály (egs.), Clauder Erik (egs.), Deutsch Ernő (természettan), Emmerling János (német, mennyiségtan), Flandera Antal (egs.), Franciszcy Béla (egs.), Frisch Andor (egs.), Fürst Jenő (egs.), Garami Tibor (egs.), Gál Dezső (egs.), Gárdos Béla (egs.), Gewölb Adolf (egs.), Gulyás Péter (ábr. geometria), György Endre (egs.), Hegedüs Zoltán (egs.), Huszár Imre (egs.), Inselt István (jó), Jendrassik Tibor (jó), Kerekes Ferenc (egs.), Klein Aladár (német, geometria), König Béla (egs.), Lőrincz Ernő (egs.), Löwinger Alajos (egs.), Mihálka Pál (egs.), Minár Pál (egs.), Münczer Pál (német, természettan), Nemes László (egs.), Németh József (egs.), Pavlik Ede (egs.), Pleyer István (egs.), Schimek Ernő (egs.), Somló Sándor (egs.), Steindler Béla (egs.), Strassenreiter Ignác (egs.), Strasser Henrik (német), Szabó János (egs.), Szabó Sándor (egs.), Szalay Károly (német, természettan), Szántó Emil (egs.), Szekrényi Vilmos (termé-

szettan), Szilágyi Ernő (német, természettan), Szikszay Dezső (német), Sződi Szilárd (magyar), Szücs Endre (egs.), Tóth József (egs.), Triznay József (német, természettan), Wild Márton (jeles), Wohl Dezső (egs.).

VIII.: Antal Lajos (jó), Bánszky Zoltán (egs.), Béna Jenő (egs.), Binét Miklós (egs.), Birnfeld Imre (egs.), Braunauer István (ismétel), Dreiacker Ferenc (egs.), Ebner Sándor (egs.), Finkelstein Vilmos (egs.), Flam Oszkár (egs.), Fuchs Jenő (mennyiségtan, ábr. geometria), Gergely László (egs.), Glancz Jenő (egs.), Hechst Károly (egs.), Horváth Károly (egs.), Keller János (jó), Kovács Gyula (jó), Kovács István (egs.), Lax Hugó (egs.), Ligárt Géza (egs.), Martinovits Kornél (egs.), Martos Károly (egs.), Máj József (egs.), Muzsik Antal (egs.), Nattán István (egs.), Ney László (egs.), Odorfer Károly (egs.), Politzer Imre (egs.), Rennárd Béla (egs.), Ricker János (egs.), Roth Andor (egs.), Rottenbiller József (egs.), Röhrling Rezső (egs.), Strassburger Manó (német, mennyiségtan), Süveg László (egs.), Száraz György (egs.), Szerényi László (jó), Szubota Béla (egs.), Taufenecker Vilmos (egs.), Tóth József (egs.), Váll István (egs.), Végső József (egs.), Vértes György (egs.), Zincz Béla (egs.).

VII.

Érettségi vizsgálatok.

I. Az 1918/19. isk. év folyamán nem volt az intézetben érettségi vizsgálat. A V. K. M. 7693/V—1919. sz. rendelete értelmében 1919. január 28-án 4 tanuló, jelesül Pap László, Rubács János, Sadovszky Ferenc és Sárváry Elek, továbbá febr. 20-án Popovits Frigyes vizsgálat nélkül, VIII. oszt. bizonyítványuk alapján nyilvánittattak éretteknek. A proletárdiktatura alatt április 15-étől május 14-ig az u. n. „Közoktatásügyi népbiztosság" rendeletei értelmében mint „vörös" katona minden vizsgálat nélkül 39 rendes és 1 magántanuló kapott éretts. bizonyítványt. Viszont 6 magántanulónak ú. n. „végbizonyítvány"-t adtak. Az utolsó 46 bizonyítvány azonban az ú. n. tanácsköztársaság bukása után a V. K. M. 1919. aug. 16. kelt 103.252/1919—V. sz. rendeletével érvénytelennek és semmisnek nyilvánittatott és tulajdonosaik az érettségi vizsgálatnak szabályszerű letételére utasittattak. A szeptember hó elején dr. Gagyhy Dénes elnöklete alatt megtartott vizsgálatra 39 nyilv. és 8 magántanuló jelentkezett. A 47 jelölt közül jelesen felelt meg 4 nyilv., jól érett lett 10 nyilv. és 1 mt., érett 19 nyilv. és 8 mt.

II. Az 1919/20. évi r. érettségi vizsgálatokra 41 nyilv. haladó és 1 ismétlő, továbbá 3 magántanuló, összesen 45 tanuló jelentkezett. A június 9—11. megtartott irásbeli vizsgálatok tételei voltak: 1. *a magyar nyelvből:* A magyar nemzet joga eredeti országhatáraihoz. (Ért. vagy szónoki beszéd); 2. *a németből: a)* önálló dolgozat: Inhalt einer Ballade von Lenau; *b)* fordítás: A régi germánok szokásai (Tacitus u.); 3. *a mathematikából: a)* A-nak van 17.685 K-ja, B-nek 8.975 K-ja a takarékpénztárban. Ha B minden év végén 650 K-t fizet be, mennyit vehet ki A minden év végén, hogy a 8. év végén éppen annyi pénze legyen, mint B-nek? A $\% = 4$. *b)* Egy egyenlő oldalú henger felülete egyenlő azon gömb 40^0 párhuzamos körének területével, melynek térfogata 1000 m^3. Mekkora a henger alapkörének átmérője?

A szóbeli vizsgálatot jún. 15—19. dr. Lévay Ede főreálisk. igazgató elnöklete alatt tartottuk. Jelesen megfelelt: Antal L., Keller J., Kovács Gy., ny. t., jól érett: 7 ny., érettnek nyilvánittatott 27 ny. és 2 mt., javításra utasittatott 4, ismétlésre 1, visszalépett 1 t.

VIII.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. A rendes tanulók száma az isk. év elején 664 volt, az isk. év végén 601.

Az utóbbiak, tehát a vizsgálatot tett és osztályzatot nyert rendes tanulók, osztályok szerint a következőképen oszlottak meg: I. A) 52, I. B) 56, II. A) 45, II. B) 48, III. A) 47, III. B) 45, IV. A) 38, IV. B) 54, V. 56, VI. 47, VII. 50, VIII. 44. Tizenkét osztályban 582 tanuló.

A tanulók vallása. Róm. kath. 297, gör. kath. 4, gör. kel. 2, ref. 43, ev. 29, unit. 2, izr. 205. *Százalékban*: róm. kath. 51·30%, gör. kath. 0·68%, gör. kel. 0.34%, ref. 7·38%, ev. 4·98%, unit. 0·34%, izr. 35·22%.

A tanulók anyanyelve. Magyar 579, német 2, oláh 1. *Százalékban:* magyar 99·48%, német 0·34%, oláh 0·18%.

A tanulók nyelvismerete. Csak magyarul beszél 506, más nyelven is 76. Az utóbbiak közül németül 66, tótul 5, szerbül 3, oláhul 3, franciául 1. *Százalékban:* csak magyarul beszél 86·94%, más nyelven is 13·06%. Az utóbbiak közül: németül 11·34%, tótul 0·85%, szerbül 0·51%, oláhul 0·51%, franciául 0·17%.

A tanulók születésének helye. Budapest 420, vidéki 154, horvátországi 2, külföldi 6. *Százalékban:* budapesti 72·17%, vidéki 26·45%, horvátországi 0·34%, külföldi 1·04%.

A tanulók szüleinek foglalkozása. Önálló gazda 4, önálló iparos 124, önálló kereskedő 87, önálló értelmiségi 38, közalkalmazott 111, magánalkalmazott 129, egyéb 89. *Százalékban:* önálló gazda 0·68%, önálló iparos 21·31%, önálló kereskedő 14·95%, önálló értelmiségi 6·53%, közalkalmazott 19·07%, magánalkalmazott 22·16%, egyéb 15·30%.

A tanulók szüleinek lakóhelye. Budapesti 503, vidéki 79. *Százalékban:* budapesti 86·43%, vidéki 13·57%.

A tanulók viselete. Jó 364, szabályszerű 215, kevésbé szabályszerű 3. *Százalékban:* jó 62·54%, szabályszerű 36·95%, kev. szabályszerű 0·51%.

A tanulók előmenetele. Jelesrendű 14, jórendű 48, elégséges 341, bukott egy tárgyból 70, két tárgyból 40, több tárgyból 69. *Százalékban:* jelesrendű 2·40%, jórendű 8·24%, elégséges 58·59%, bukott 1 tárgyból 12·03%, 2 tárgyból 6·88%, több tárgyból 11·86%.

Az egy, két és több tárgyból bukott tanulók száma osztályonként: I. A) 24, I. B) 18, II. A) 17, II. B) 19, III. A) 16, III. B) 15, IV. A) 13, IV. B) 13, V. 13, VI. 16, VII. 12, VIII. 3. *Százalékban:* I. A) 46·15%, I. B) 32·14%, II. A) 37%, II. B) 39·58%, III. A) 34·04%, III. B) 33·33%, IV. A) 34·21%, IV. B) 27·77%, V. 23·21%, VI. 34·04%, VII. 24%, VIII. 6·81%. Összesen 30·75%.

A tanulók mulasztása. Az egész isk. évben mulasztott tanítási óraszám 15.495. Egy tanulóra átlag 26·6 mulasztott óra esik.

A magántanulók. Az év folyamán vizsgálatott tett 32 magántanuló. Osztályok szerint: I. A) 1, I. B) 1, II. A) 1, III. B) 1, IV. A) 1, IV. B) 1, V. 4, VI. 9, VII. 5, VIII. 8. Vallás szerint: róm. kath. 21, ref. 5, gör. kel. 1, izr. 5. *Százalékban:* róm. kath. 64·52%, ref. 16·43%, gör. kel. 3·22%, izr. 16·13%. Megfelelt 10, nem felelt meg 22. *Százalékban:* megfelelt 31·25%, nem felelt meg 68·75%.

Székesfővárosi házinyomda 1920